

KLAGANDE

Socialnämnden i Askersunds kommun
Box 28
696 21 Askersund

MOTPART

██████████ ██████████

Ombud:
Emma Blomberg
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 6 december 2017
i mål nr 1799-17, se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer
Socialnämnden i Askersund kommuns beslut.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Askersunds kommun (fortsättningsvis nämnden) yrkar att
kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens
beslut. Nämnden anför huvudsakligen följande.

██████████ kan äta själv. Han klarar att förflytta sig själv inom- och utomhus. Han klarar toalettbesök självständigt, är endast i behov av hjälp med efterföljande hygien efter toalettbesök. Han klarar av- och påklädning, behöver endast hjälp med strumpor samt med att dra upp byxorna över fötterna. Han behöver hjälp i samband med dusch.

Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att om man enbart har behov av hjälp med de grundläggande behoven i begränsad omfattning kan man inte anses vara berättigad till personlig assistans utan vidare. Hänsyn ska tas till om stödet är av mycket privat karaktär eller om det förutsätter någon specifik kompetens (RÅ 2009 ref. 57).

Det krävs ingen specifik kompetens för att hjälpa ██████████. De moment som han är i behov av är delvis av privat karaktär men inte i den omfattningen att han är berättigad till personlig assistans. Det uttalas i förarbetena bl.a. att assistansen ska vara förbehållen krävande eller i olika avseenden komplicerade situationer (prop. 1992/93:159).

██████████ behov av hjälp kan inte anses vara krävande eller komplicerade.

██████████ anser att överklagandet ska avslås. Han anför bl.a. följande.

Nämnden menar att han kan klä sig själv och självständigt utföra toalettbesök med undantag för efterföljande hygien. Det stämmer inte. Han använder en korsett som han inte kan ta av eller på sig själv. Han behöver hjälp med korsetten för att kunna gå på toaletten. Han behöver också hjälp med att klä på sig tröjor och strumpor, dra upp kalsongerna och byxorna samt att knäppa byxorna.

Nämnden menar vidare att förvaltningsrätten bedömt att hans totala behov av hjälp med de grundläggande behoven uppgår till 2 timmar och 20

minuter per vecka. Han ifrågasätter denna tolkning och menar att nämnden därutöver också beräknat 20 minuter per dag för dusch, dvs. totalt 4 timmar och 40 minuter per vecka.

Vidare finns det ingen nedre gräns för vilken omfattning som krävs beträffande de grundläggande behovens omfattning.

Han behöver hjälp med av- och påklädning, hjälp efter toalettbesök och vid dusch.

Sammantaget uppfyller han de krav som finns för att kunna beviljas personlig assistans. Nämndens överklagande bör således avslås.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Det är ostridigt att [REDACTED] tillhör en personkrets som omfattas av LSS. Personkretstillhörigheten medför dock inte automatiskt rätt till personlig assistans.

Nämnden har beräknat [REDACTED] hjälpbehov inom ramen för hans grundläggande behov till 2 timmar och 20 minuter i veckan. I denna tid ligger även den tid han behöver hjälp med att duscha.

Kammarrätten anser att nämnden, utifrån föreliggande utredning, har gjort en rimlig och korrekt bedömning av [REDACTED] hjälpbehov. Han har därmed inte ett så omfattande hjälpbehov att han kan beviljas personlig assistans. Nämndens överklagande ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1)

Olle Holmstedt

Andreas Sundberg

Per Gunnar Olsson
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD****DOM**
2017-12-06
Meddelad i KarlstadMål nr
1799-17**KLAGANDE**

[REDACTED]

Ombud: Nicholette Tuza
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro**MOTPART**Socialnämnden i Askersunds kommun
Box 28
696 21 Askersund**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Socialnämnden i Askersunds kommuns beslut den 29 mars 2017

SAKEN

Personlig assistans

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller delvis överklagandet på så sätt att [REDACTED] förklaras ha rätt till insatsen personlig assistans. Det ankommer på socialnämnden att närmare beräkna omfattningen av insatsen och målet visas därför åter till socialnämnden i Askersunds kommun.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND

██████████ har sedan mars 2016 varit beviljad insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) genom tidsbegränsade beslut där det senaste beslutet gällde från i mitten av oktober 2016 till mitten av april 2017.

I oktober 2016 ansökte ██████████ om fortsatt rätt till personlig assistans hos socialnämnden i Askersunds kommun (nämnden). Nämnden avslog ██████████ ansökan och anförde i huvudsak följande.

Anledningen att ██████████ inte hade rätt till fortsatt personlig assistans var att hans grundläggande hjälpbehov enbart bedömdes uppgå till 2 timmar och 20 minuter per vecka vilket är för lite för att beviljas insatsen. Hans hjälpbehov kunde tillgodoses genom ledsagning enligt LSS och även genom insatser enligt socialtjänstlagen.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad ██████████ framför

██████████ yrkar i första hand att han fortsatt ska vara beviljad personlig assistans i enlighet med ansökan och i andra hand i sådan omfattning som förvaltningsrätten finner skälig. Han anför i huvudsak följande.

Det är nämnden som har att påvisa på vilket sätt det har skett väsentliga förändringar. Samma omständigheter föreligger nu som vid tidigare prövning av hans hjälpbehov, hans behov har inte förändrats på så sätt som nämnden påstår. Han har autism, är stelopererad i nacken och använder fortfarande korsett.

Det är enbart skolans uppgift om enstaka toalettbesök som utförs i skolan som nämnden hänvisat till vilket är anmärkningsvärt.

Insatser enligt socialtjänstlagen är inte alternativ till insatser enligt LSS eftersom han omfattas av LSS.

Vidare hänvisar han till förarbetsuttalande samt till kammarrättspraxis.

Vad nämnden framför

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför i huvudsak följande.

██████████ beslut om personlig assistans var tidsbegränsat och gällde enbart till den 16 april 2017.

██████████ hjälpbehov är förändrat jämfört med tidigare beslut och hans hjälpbehov är inte längre av den karaktär som avses för att han ska ha rätt till insatsen. Förändringen består exempelvis i att han till största delen numera klarar av toalettbesöken självständigt. Han har ett visst hjälpbehov för sina grundläggande behov men inte av den omfattning eller karaktär som avses. Det behövs heller ingen specifik kunskap om honom för att kunna tillgodose hans behov.

Det finns flera lämnade uppgifter som inte längre är aktuella och vad gäller skolans uppfattning påvisar detta att ██████████ behov i samband med de grundläggande behoven är förändrade jämfört med tidigare utredning. Det läkarintyg som ██████████ har bifogat överklagandet bekräftar enbart att hans fysiska hälsa har förbättrats och att hans hjälpbehov inte längre är av den omfattning och karaktär som berättigar till personlig assistans.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Rättslig reglering m.m.

Personer som anges i 1 § lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. En sådan insats är biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans (7 och 9 §§ LSS).

Enligt 7 § ska den enskilde genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Förvaltningsrättens bedömning

██████████ tillhör personkretsen och har ansökt om personlig assistans enligt LSS. Nämnden har avslagit ██████████ ansökan på den grunden att hans behov kan tillgodoses genom andra insatser enligt LSS och social-

tjänstlagen och även på den grunden att hans hjälpbehov är i för liten omfattning för att beviljas insatsen. Förvaltningsrätten gör följande bedömning i dessa delar.

Kan behoven tillgodoses genom andra insatser?

Insatserna enligt LSS ska ges om personen behöver sådan hjälp i sin livsföring och om dennes behov inte tillgodoses på annat sätt. För att en insats enligt 9 § LSS ska kunna nekas ska behovet faktiskt tillgodoses på annat sätt. Det räcker alltså inte med att behovet kan tillgodoses på annat sätt så som föreskrivs i 4 kap. socialtjänstlagen (jfr. prop. 1992/93:159 s. 172 och HFD 2015 ref. 35).

Det framkommer inte av uppgifterna i målet att [REDACTED] behov vid tidpunkten för nämndens beslut faktiskt var tillgodosedda på annat sätt och det har heller inte framkommit att han har ansökt om andra insatser. Nämnden har därmed inte på denna grund haft fog att avslå hans ansökan.

Hjälpbehovens omfattning

Nämnden har vidare avslagit [REDACTED] ansökan på den grunden att hans hjälpbehov är i för liten omfattning för att beviljas insatsen.

Av utredningen i målet framgår att [REDACTED] tidigare har haft tillfälliga beslut om insatsen personlig assistans och att han genom det senaste beslutet varit beviljad insatsen i en omfattning av 42 timmar och 10 minuter per vecka för perioden 16 oktober 2016 till 16 april 2017. Omfattningen av de grundläggande behoven uppgick då till 11 timmar och 5 minuter per vecka. Nämnden har nu bedömt att de grundläggande behoven enbart uppgår till 2 timmar och 20 minuter.

Uppgifterna i målet är något motstridiga vad gäller [REDACTED] hjälpbehov avseende bl.a. toalettbesök och på- och avklädning, eftersom lärare på skolan har anfört att han självständigt sköter sina toalettbesök men att han behöver hjälp med att ta på och av korsetten. Uppgifter från föräldrarna tyder istället på att han även behöver hjälp med att torka sig. Vad gäller på- och avklädning vid toalettbesök ordnar han detta enligt skolpersonal självständigt men är i behov av hjälp med att ta av sig tröjan. Förvaltningsrätten bedömer att uppgifterna om att [REDACTED] har ett hjälpbehov med på- och avklädning även stöds av ett ADL-utlåtande från augusti 2015.

Till mitten av april i år har [REDACTED] grundläggande behov bedömts uppgått till drygt 11 timmar räknat per vecka där han var beviljad 2 timmar och 20 minuter per vecka för respektive på- och avklädning samt hygien.

Det är en stor skillnad på nämndens två senaste bedömningar av [REDACTED] [REDACTED] hjälpbehov. Denna skillnad kan inte anses vara motiverad, eftersom utredningen visar att han fortfarande är i stort behov av hjälp. Bedömningen som förvaltningsrätten gör för momenten på- och avklädning samt hygien är att [REDACTED] rimligen ska beviljas hälften av den tidigare beviljade tiden, dvs. 1 timme och 10 minuter per vecka för respektive moment.

Sammantaget uppgår [REDACTED] hjälpbehov avseende de grundläggande behoven till en omfattning som berättigar honom till personlig assistans.

Omfattningen av personlig assistans

Eftersom nämnden inte har prövat den totala omfattningen av personlig assistans kan förvaltningsrätten, i enlighet med instansordningsprincipen, inte som första instans ta ställning till omfattningen. Det får i stället anses ankomma på nämnden att göra denna vidare utredning och bedömning. Hand-

lingarna i målet ska därför överlämnas till nämnden för sådana åtgärder och beslut.

Sammantagen bedömning

Sammantaget gör förvaltningsrätten bedömningen att [REDACTED] hjälpbehov vad avser de grundläggande behoven är tillräckligt omfattande för att han ska ha rätt till personlig assistans. Förvaltningsrätten kan trots detta inte ta ställning till vilken omfattning han har rätt till, utan det ankommer på nämnden ska göra den bedömningen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Denna dom kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/B).

Stefan Olsen Siri
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Kjell Ulander, Mats Seiboldt och Roger Kolberg deltagit.

Föredragande har varit Emma Koskelainen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens dom/beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten. Tala om varför Ni anser att domen/beslutet ska ändras och vilken ändring Ni vill ha. Sänd även med sådant som Ni anser ha betydelse och som Ni inte tidigare gett in.

- För att kammarrätten ska kunna ta upp Er överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.
- Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

- Tala om vilken dom eller vilket beslut Ni överklagar genom att anteckna förvaltningsrättens namn och målnummer.
- Uppge person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till Er arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där Ni kan nås för delgivning. Har Ni redan tidigare lämnat dessa uppgifter i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver Ni inte uppges igen.
- Om Ni anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.
- Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av förvaltningsrättens dom/beslut.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.